

Regeringens proposition

1990/91:116

om en gemensam nordisk arbetsmarknad för
personer med högre utbildning

Prop.
1990/91:116

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Föredragande vid regeringssammanträdet har varit cheferna för justitie- och utbildningsdepartementen samt statsrådet Wallström.

Stockholm den 21 februari 1991

På regeringens vägnar

Odd Engström

Laila Freivalds

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om en gemensam nordisk arbetsmarknad för personer som har en högre, behörighetsgivande utbildning på minst tre år.

Regeringen föreslår som en följd av den nordiska överenskommelsen att det i rättegångsbalken uppställda kravet på att ledamöter i Sveriges advokatsamfund skall vara svenska medborgare ändras så att med svenskt medborgarskap jämställs medborgarskap i något av de andra nordiska länderna.

Vidare föreslås i propositionen att den som har blivit auktoriserad som advokat i ett annat nordiskt land skall ha rätt att – på de villkor som anges i den nordiska överenskommelsen – bli antagen som ledamot av Sveriges advokatsamfund.

I propositionen föreslås också att nordiska utbildningar som motsvarar den svenska kantorsexamen och högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen skall ge behörighet att anställas på en tjänst som kantor eller organist i enlighet med vad som föreskrivs i lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1991.

Denna proposition har utformats och skrivits på det nya sätt som första gången användes under riksmötet 1989/90 i propositionen om forskning (prop. 1989/90:90). Den nya utformningen syftar till att vinna erfarenheter för en eventuell övergång till en ändamålsenligare utformning av regeringens förslag m.m. till riksdagen. Bl.a. skall propositioner med förslag som har beretts inom flera departement bli mer lättöverskådliga och lättlästa.

Det regeringen vill att riksdagen skall ta ställning till eller åtgärda återfinns under rubriken *Ärendet till riksdagen*, vilket således motsvarar den tidigare rubriken *Hemställan*.

1 Inledning

Nordiska ministerrådet har utarbetat ett förslag till överenskommelse mellan de nordiska länderna om en nordisk arbetsmarknad för personer som har en behörighetsgivande, högre utbildning på minst tre år. Förslaget, som har remissbehandlats inom de nordiska länderna, behandlades av Nordiska rådet vid dess 38:e session i Reykjavik år 1990. Nordiska rådet rekommenderade därvid regeringarna i de nordiska länderna att ingå en överenskommelse i enlighet med förslaget. Överenskommelsen, som undertecknades den 24 oktober 1990, träder i kraft 30 dagar efter den dag då samtliga nordiska länder har meddelat det danska utrikesministeriet att överenskommelsen har godkänts.

Överenskommelsen finns upprättad på svenska, danska, finska, isländska och norska. Alla texter har lika giltighet. Överenskommelsen och en förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig över Nordiska ministerrådets förslag till överenskommelse finns fogade till propositionen som *bilaga 1* och *bilaga 2*.

För att Sverige skall kunna tillträda överenskommelsen måste vissa lagändringar göras, bl.a. vad gäller medborgarskap för advokater. I det följande lämnas en redogörelse för dels innehållet i överenskommelsen (avsnitt 3), dels de lagändringar som måste göras för att Sverige skall leva upp till de krav som överenskommelsen ställer (avsnitt 5 och 6).

Ett utkast till lagrådsremiss har under hösten 1990 remitterats till justitiekanslern, Stockholms tingsrätt, Svea hovrätt och Sveriges advokatsamfund. Remissvaren finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr 90-1577 i justitiedepartementet).

Regeringen beslutade den 25 oktober 1990 att inhämta *lagrådets yttrande* över lagförslagen. De till lagrådet remitterade lagförslagen redovisas i *bilaga 3*. Lagrådet har den 30 oktober 1990 lämnat de remitterade förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande är fogat till propositionen som *bilaga 4*. I förhållande till lagrådsremissen har några redaktionella ändringar gjorts i lagtexten.

2 Bakgrund

2.1 Arbetsmarknaden i Sverige och övriga Norden

Redan år 1954 träffade Danmark, Finland, Norge och Sverige en överenskommelse om en gemensam arbetsmarknad. Överenskommelsen innebar bl.a. att arbetstillstånd inte krävs av medborgare i någon av staterna för att arbeta i annat nordiskt land. Syftet var att underlätta rörligheten av arbetskraft mellan länderna. Överenskommelsen avlägsnade dock inte de hinder

för rörlighet som följer av att det i de olika länderna finns bestämmelser om auktorisation eller andra behörighetskrav för vissa yrkesgrupper liksom det för en del yrken även finns krav på visst medborgarskap. Inte heller den generella överenskommelsen från den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad, som ersatte överenskommelsen från år 1954, innehöll någon lösning på dessa frågor.

Vid sidan av den nyssnämnda generella överenskommelsen från år 1982 har de nordiska länderna ingått särskilda överenskommelser som ger stora personalgrupper inom sjukvården, skolan och veterinärväsendet rätt att under vissa förutsättningar utöva sina yrken i de andra nordiska länderna.

Som framhölls i Nordiska ministerrådets ekonomiska handlingsplan 1989 – 92 "Ett starkare Norden" är det emellertid många yrkesgrupper som har genomgått en behörighetsgivande utbildning men som inte har någon i en överenskommelse säkrad rätt att utöva sitt yrke i andra nordiska länder. Det gäller framför allt sådana yrken för vilka utövandet är beroende av ett särskilt godkännande eller av medborgarskap. Vilka yrken det är varierar något mellan de olika nordiska länderna. Som exempel kan nämnas jurister, revisorer, teologer, daghemspedagoger, arkitekter och ingenjörer.

Nordiska Rådet har vid upprepade tillfällen gett uttryck för en önskan om en liberalisering på detta område (jfr rekommendationerna 9/1986/s och 34/1989/s). En detaljerad genomgång av varje enskild yrkesgrupps utbildning i de nordiska länderna och av de krav som skall vara uppfyllda som förutsättning för yrkesutövning i respektive land samt av de rättsregler, som måste ändras för att öppna en möjlighet till fri yrkesutövning i alla nordiska länder, skulle emellertid bli mycket tids- och resurskrävande. Nordiska ministerrådet har därför utarbetat ett förslag till en generell överenskommelse om ömsesidigt erkännande av högre, behörighetsgivande utbildningar på minst tre år.

Förslaget behandlar enbart de nordiska medborgarnas möjligheter att i de andra nordiska länderna kunna utöva sitt yrke och vara behöriga att söka tjänster som deras utbildning har förberett dem för. Överenskommelsen tar inte sikte på frågan om ett ömsesidigt akademiskt erkännande av högre utbildningar, dvs. nordiska medborgares rätt att få sina utbildningar godkända som en del av eller som grundval för fortsatt utbildning vid högre utbildningsinstitutioner eller forskningsinstitut i andra nordiska länder.

Som redan har framgått syftar överenskommelsen till att så långt möjligt undanröja hindren för de personer som omfattas av överenskommelsen att söka arbete och utöva sitt yrke inom de nordiska länderna. Överenskommelsen avser inte enbart ömsesidigt erkännande av utbildningar i detta syfte. Den anger också att krav på medborgarskap, med vissa undantag, inte skall ställas för de yrken och tjänster som överenskommelsen omfattar, och att tidigare verksamhet i annat nordiskt land skall beaktas vid bestämmande av anställningsförmåner. Överenskommelsen innehåller också en förpliktelse för länderna att i vidast möjliga omfattning genomföra ändringar i sin lagstiftning i enlighet med de principer som har lagts fast i överenskommelsen angående bl.a. utbildning och medborgarskap.

2.2 EG-direktivet om högre utbildningar

Prop.
1990/91:116

Inom de Europeiska gemenskaperna (EG) har man inom loppet av de senaste 15 – 20 åren utfärdat en rad särskilda direktiv om ömsesidigt erkännande av behörighetsgivande examina. EG-kommissionen och EGs ministerråd har emellertid i samband med tillskapandet av den inre marknaden framhållit att tillvägagångssättet med speciella direktiv för olika grupper är alltför långsamt. EGs ministerråd har därför antagit ett generellt direktiv om ömsesidigt erkännande av alla eftergymnasiala behörighetsgivande utbildningar på minst tre år. Direktivet, som trädde i kraft den 4 januari 1991, ingår bland de EG-rättsakter – "l'acquis communautaire" – som utgör en del av underlaget för de pågående förhandlingarna mellan EFTA-länderna och EG om ett EES-avtal. I fråga om det närmare innehållet i ett sådant avtal kan hänvisas till propositionen (1990/91:65) om ändring i regeringsformen med anledning av ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde. Frågan kommer alltså senare att aktualiseras även i detta sammanhang.

3 Överenskommelsens innehåll

3.1 Allmänt

Överenskommelsen är tillämplig på personer som är medborgare i något av de nordiska länderna och som har genomgått en för ett visst yrke behörighetsgivande, högre utbildning på minst tre år. Överenskommelsen bygger på det förhållandet att de eftergymnasiala utbildningarna i de nordiska länderna är i stort sett likvärdiga. Nordiska medborgare, som har genomgått en utbildning som omfattas av överenskommelsen, skall därför vara behöriga att utöva yrken eller söka sådana tjänster i de andra nordiska länderna för vilka det enligt lag eller annan författning krävs att utövaren har genomgått en viss inhemsk utbildning. Som huvudregel skall den omständigheten att sökanden är medborgare i ett annat nordiskt land inte hindra att sökanden godkänns som självständig yrkesutövare eller som behörig sökande till en tjänst i värdlandet. Undantag görs dock för vissa tjänster inom den offentliga förvaltningen, tjänster inom rättsväsendet, polisen och försvaret samt tjänster som är av betydelse för den nationella säkerheten.

3.2 Utbildning

Av *artikel 1* framgår att överenskommelsen är tillämplig på personer som har genomgått en för ett visst yrke behörighetsgivande, högre utbildning som omfattar minst tre års heltidsstudier eller motsvarande tid på deltid. Eftersom utbildningsväsendet inte är organiserat på samma sätt i de olika nordiska länderna innehåller artikeln också en definition av begreppet högre utbildning. Vidare framgår att överenskommelsen inte gäller för yrkesgrupper som omfattas av tidigare träffade avtal om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

Enligt första stycket i *artikel 2* skall en person, som har en utbildning som omfattas av överenskommelsen och som i något av de nordiska länderna har

erhållit legitimation, auktorisation eller någon annan liknande form av rättsligt godkännande som utövare av ett visst yrke, ha rätt att under de förutsättningar som anges i överenskommelsen bli godkänd som yrkesutövare även i de andra nordiska länderna. Bestämmelsen innebär att den som har blivit auktoriserad som t.ex. advokat i ett annat nordiskt land skall anses uppfylla de kompetenskrav som normalt gäller för att bli antagen som ledamot av Sveriges advokatsamfund. Detta gäller även om sökanden har beviljats auktorisation på grundval av en icke nordisk utbildning.

De avtalsslutande länderna kan dock, när det gäller advokater och revisorer (i Danmark även landinspektörer), alltid kräva att sökanden har utövat yrket i tre år hos en advokat eller revisor som har godkänts av värdlandet. I stället för denna praktiktid kan värdlandet kräva att sökanden genomgår ett lämplighetsprov. Valet mellan praktiktid och lämplighetsprov träffas av värdlandet. Andra yrkesutövare än advokater och revisorer har rätt att – i den mån värdlandet uppställer krav på viss praktiktid – fullt ut avräkna praktiktid som fullgjorts i något av de övriga nordiska länderna. Detta framgår av *artikel 6*.

De fyra första styckena i artikel 2 är utformade med tanke på de fria yrkesutövarna. Författningsreglerade tjänster behandlas i artikelns femte stycke. Av detta stycke framgår att om de nordiska länderna har ett i lag eller annan författning uppställt krav på att anställning på vissa tjänster förutsätter en viss nationell utbildning, som omfattas av överenskommelsen, skall dessa tjänster kunna sökas också av dem som har genomgått en motsvarande utbildning som till övervägande del har ägt rum i något av de nordiska länderna.

För vissa utbildningar kan det skilja i utbildningens längd mellan de nordiska länderna. Om denna skillnad är mer än ett år, kan enligt *artikel 7* det land som har den längre utbildningen kräva att sökanden antingen har utövat yrket under en period som är dubbelt så lång som skillnaden i utbildningens längd eller att sökanden genomgår en tilläggsutbildning, eventuellt avslutad med ett kunskapsprov.

Av *artikel 3* framgår att de enskilda länderna kan kräva att sökanden har tillfredsställande kunskaper om lagstiftning och administrativa föreskrifter av särskild betydelse för det yrke det gäller. Det kan gälla säkerhetsföreskrifter, byggnadsnormer eller annat som är av stor betydelse för yrkesutövningen.

3.3 Språkkunskaper

I *artikel 4* behandlas de krav som kan ställas på kunskaper i andra nordiska språk för att sökanden skall godkännas för yrkesutövning. Sverige, Danmark och Norge kan kräva att sökanden har tillfredsställande kunskaper i ett av språken svenska, danska eller norska. Här föreligger ingen valmöjlighet för landet i fråga. Sverige kan alltså inte kräva tillfredsställande kunskaper i just svenska språket utan måste godta en sökande som inte kan någon svenska men som talar tillfredsställande danska eller norska. – Finland och Island kan kräva att sökanden har tillfredsställande kunskaper i finska respektive isländska.

De enskilda länderna avgör själva för varje yrkesområde hur mycket som skall krävas för att "tillfredsställande kunskaper" skall anses föreligga. Det står också de enskilda länderna fritt att avgöra hur språkkunskaperna skall dokumenteras.

Prop.
1990/91:116

3.4 Medborgarskap

I *artikel 10* i överenskommelsen behandlas vissa frågor om medborgarskap som villkor för yrkesutövning. Där framgår att ett godkännande som självständig yrkesutövare inte kan göras beroende av att sökanden blir medborgare i det land där yrkesutövningen avses ske. Anställning på en tjänst, som förutsätter en utbildning som omfattas av överenskommelsen, kan som regel inte heller göras beroende av att sökanden blir medborgare i det land där anställningen söks. Från denna regel är vissa tjänster undantagna. Undantagen avser överordnade tjänster inom den offentliga förvaltningen, tjänster inom rättsväsendet, åklagarväsendet, exekutionsväsendet, polisen och försvaret samt de tjänster i övrigt som är av betydelse för den nationella säkerheten. Dessa tjänster kan förbehållas det egna landets medborgare.

3.5 Övrigt

Bestämmelser om ansökningsförfarande och beslutsprocedur finns i *artikel 8*. En sökande som uppfyller kraven enligt överenskommelsen skall godkännas som yrkesutövare eller behörig sökande till en anställning, såvida det inte föreligger några omständigheter beträffande sökanden som kan medföra återkallelse av godkännandet. Närmare bestämmelser om återkallelse av godkännande finns i *artikel 9*. Av *artikel 8* framgår också att den myndighet som har att pröva ansökan om godkännande skall fatta ett motiverat beslut inom fyra månader från det att ansökan har kompletterats med nödvändiga upplysningar. Beslut som går sökanden emot kan överklagas i enlighet med de nationella regler om överklagande som kan finnas.

Artikel 11 innehåller en bestämmelse om att tidigare anställning i ett annat nordiskt land bör tillgodoräknas vid tjänstetillsättningar. Enligt *artikel 12* bör en anställd som har en utbildning från ett annat nordiskt land också vara jämställd med värdlandets egna medborgare när det gäller rätten till lön och pension och andra rättigheter som följer med tjänsten.

Artikel 13 ålägger länderna att såvitt angår de statliga tjänsterna i största möjliga utsträckning genomföra ändringar i sin lagstiftning i överensstämmelse med vad som sägs i *artikel 2* femte stycket och artiklarna 10-12. Länderna bör dessutom medverka till att dessa principer tillämpas även för icke-statliga tjänster. Länderna får dock införa eller upprätthålla bestämmelser om att anställning inom rättsväsendet inklusive exekutionsväsendet förutsätter en tillfredsställande provotid på tre år eller ett godkänt lämplighetsprov.

Regeringens förslag: Den nordiska överenskommelsen godkänns av Sverige.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har yttrat sig över utkastet till överenskommelse tillstyrker ministerrådets förslag.

Skälen för regeringens förslag: Som redan framhållits finns det sedan länge olika överenskommelser mellan de nordiska länderna som syftar till att underlätta rörligheten av arbetskraften mellan länderna. Överenskommelsen om en nordisk arbetsmarknad för personer med en högre utbildning är ytterligare ett steg i riktningen mot att avskaffa sådana behörighetskrav av nationell karaktär som numera med den ökande internationaliseringen alltmera har spelat ut sin roll. Den nordiska överenskommelsen överensstämmer i allt väsentligt med EG-direktivet om högre utbildningar. Som tidigare har berörts (avsnitt 2.2) ingår EG-direktivet i det regelverk som utgör basen för de pågående förhandlingarna mellan EFTA-länderna och EG om ett EES-avtal.

Skillnaden mellan de nordiska ländernas eftergymnasiala utbildningar är i allmänhet mindre än vad förhållandet är inom EG. En fri rörlighet för arbetskraften mellan de nordiska länderna är inte bara i de enskilda arbetstagnas och arbetsgivarnas intresse, utan det är också av väsentlig betydelse för de nordiska ländernas ekonomiska utveckling och som ett led i arbetet att stärka den nordiska gemenskapen. Önskemålet om en gemensam nordisk arbetsmarknad för personer med likartad utbildning förstärks ytterligare genom det nyssnämnda EG-direktivet. Det är angeläget att alla nordiska medborgare med högre utbildningar av minst tre års varaktighet ges möjlighet att utnyttja sin examen fritt inom hela Norden, på motsvarande sätt som deras kolleger inom EG kan. Mot denna bakgrund bör så långt det är möjligt olika formella hinder för arbetskraftens fria rörlighet undanröjas inom de nordiska länderna.

5 Medborgarskapskrav för yrkesverksamhet i svensk lagstiftning

5.1 Regeringsformen och lagen om offentlig anställning

Regeringens bedömning: Någon ändring av bestämmelserna i regeringsformen eller lagen (1976:600) om offentlig anställning behövs inte med anledning av den nordiska överenskommelsen.

Gällande ordning: Av 11 kap. 9 § tredje stycket regeringsformen framgår

att endast den som är svensk medborgare får inneha eller utöva domartjänst, ämbete som lyder omedelbart under regeringen, tjänst eller uppdrag såsom chef för myndighet som lyder omedelbart under riksdagen eller regeringen eller såsom ledamot av sådan myndighet eller dess styrelse, tjänst i regeringskansliet närmast under statsråd eller tjänst såsom svenskt sändebud. Vidare framgår att även i annat fall endast den som är svensk medborgare får inneha tjänst eller uppdrag, om tjänsten eller uppdraget tillsätts genom val av riksdagen samt att krav på svenskt medborgarskap för behörighet att inneha eller utöva tjänst eller uppdrag hos staten eller kommun i övrigt får uppställas endast i lag eller enligt förutsättningar som anges i lag.

I 4 kap. 2 § lagen (1976:600) om offentlig anställning sägs följande:

Om svenskt medborgarskapskrav som villkor för innehav eller utövande av statlig tjänst gäller vad som är föreskrivet i regeringsformen eller annan lag. Vidare gäller att endast svensk medborgare får inneha eller utöva militär tjänst eller tjänst som åklagare eller polisman. Regeringen äger i övrigt föreskriva eller för särskilt fall besluta att endast svensk medborgare får inneha eller utöva

1. tjänst i regeringskansliet eller utrikesförvaltningen,
2. statlig tjänst med vilken kan vara förenad myndighetsutövning eller handläggning av frågor vilka rör förhållandet till annan stat eller mellanfolklig organisation,
3. statlig tjänst som kan medföra kännedom om förhållande, som är av betydelse för rikets säkerhet eller som rör betydelsefullt, allmänt eller enskilt ekonomiskt intresse.

Om andra särskilda villkor för innehav eller utövande av tjänst än sådana, som anges i första stycket eller som avser pensionsålder eller viss lägsta levnadsålder, gäller vad som är föreskrivet i lag eller annan författning.

Det finns dessutom ett antal förordningar med krav på svenskt medborgarskap för vissa yrken. Här kan nämnas förordningen (1975:608) om krav på svenskt medborgarskap för tillträde till vissa statliga tjänster och förordningen (1988:784) med instruktion för exekutionsväsendet.

Skälen för regeringens bedömning: Tjänster som bl.a. åklagare, polis och domare kan länderna enligt överenskommelsen förbehålla de egna medborgarna. Några ändringar av bestämmelserna i regeringsformen eller lagen om offentlig anställning är därför inte nu påkallade för att Sverige skall kunna leva upp till de krav överenskommelsen ställer.

Prop.
1990/91:116

5.2 Medborgarskapskravet för advokater, m.m.

Regeringens förslag: Kravet på svenskt medborgarskap för den som vill antas till ledamot av advokatsamfundet – respektive uppträda som rättegångsombud – ändras på det sättet att medborgarskap i Danmark, Finland, Island eller Norge jämföras med svenskt medborgarskap. Regeln att en advokat är skyldig att genast träda ur samfundet om han upphör att vara svensk medborgare ändras i konsekvens härmed.

Vidare skall den som är ledamot av ett advokatsamfund eller har fått någon annan form av auktorisation för att utöva advokatyrket i något av de andra nordiska länderna kunna antas som ledamot av det svenska advokatsamfundet på de i överenskommelsen angivna villkoren.

Gällande ordning: För att kunna bli ledamot av Sveriges advokatsamfund krävs i dag bl.a. att man är svensk medborgare och har hemvist i Sverige. Samfundets styrelse får i enskilda fall medge undantag från dessa krav (8 kap. 2 § första och andra styckena RB). Upphör en advokat att vara svensk medborgare eller flyttar han ur riket, är han skyldig att genast träda ur samfundet, såvida inte styrelsen medger att han får stå kvar som ledamot. Om ett sådant medgivande inte lämnas och advokaten inte själv frivilligt träder ur samfundet, skall han uteslutas (8 kap. 7 § femte stycket RB).

Förutom de angivna kraven vad gäller medborgarskap och hemvist krävs av blivande advokater att de har avlagt de kunskapsprov som är föreskrivna för behörighet till domarämbete, att de har genomgått för advokatverksamhet erforderlig praktisk och teoretisk utbildning, att de har gjort sig kända för redbarhet och att de även i övrigt bedöms lämpliga att utöva advokatverksamhet. Enligt 8 kap. 2 § tredje stycket RB får inte heller den bli advokat som är försatt i konkurs, som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller som enligt 3 § lagen (1985:354) om förbud mot yrkesmässig rådgivning i vissa fall, m.m. är förbjuden att utöva rådgivningsverksamhet. Enligt fjärde stycket i samma paragraf får inte heller domare, åklagare eller vissa andra anställda i offentlig tjänst eller hos annan enskild än advokat antas till ledamot i samfundet.

De krav som anges i 8 kap. RB återfinns något mer detaljerade i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Beslut om ändring av stadgarna fattas av samfundets fullmäktige men skall för att bli gällande fastställas av regeringen.

Den som vägras inträde i samfundet eller som utesluts från det kan överklaga hos högsta domstolen (8 kap. 8 § RB).

Tidigare förslag: Diskrimineringsutredningen föreslog i betänkandet (Ds A 1984:6) Om utlänningars rättsliga ställning att kravet på svenskt medborgarskap för advokater skulle avskaffas för den som vid tiden för ansökningen hade fast hemvist i Sverige sedan minst tre år. Utredningen föreslog inte några ändringar i fråga om övriga antagningsvillkor, bl.a. kravet på svensk juridisk examen.

Flertalet remissinstanser, bl.a. domstolsverket, riksåklagaren och advokatsamfundet, avstyrkte förslaget att avskaffa kravet på svenskt medborgarskap för advokater.

I propositionen (1985/86:7) om utlänningars rättsliga ställning (s. 25) anfördes i denna fråga följande.

"För att bibehålla medborgarskapskravet för advokater som huvudregel talar bl.a. den centrala roll som advokaterna spelar inom det svenska rättsväsendet. Det behov som kan finnas av att låta utländska medborgare bli advokater i Sverige är inte så starkt att det bör medföra att detta krav helt avskaffas. Behovet skulle i stället, som några remissinstanser också påpekat, kunna tillgodoses genom att möjligheter till dispens införs."

Dispensfrågan löstes den 1 juli 1988 genom vissa ändringar i 8 kap. RB. Ändringarna innebar bl.a. att advokatsamfundets styrelse fick rätt att medge undantag från kraven på svenskt medborgarskap och hemvist i Sverige för den som vill bli svensk advokat. I den proposition som låg till grund för lagändringen anfördes följande (prop. 1987/88:26 s. 7):

"Med den utvidgning av de internationella kontakterna som skett under senare år kan de nuvarande reglerna om medborgarskap och hemvist ha nackdelar i vissa fall. En invandrare kan ha starka personliga motiv för att behålla sitt medborgarskap i ett annat land även om han har skaffat sig en svensk utbildning och avser att vara yrkesverksam här. Det blir vidare allt vanligare att svenska advokater som sysslar med internationell affärsjuridik söker sig utanför det egna landets gränser. Det är då ibland ett önskemål för de svenska advokaterna att bli antagna som ledamöter av ett utländskt advokatsamfund, något som i sin tur kan aktualisera frågan om ömsesidighet i regelsystemen."

Enligt uppgift från advokatsamfundet har en enda ansökan om dispens från medborgarskapskravet kommit in under de två år som möjligheten till dispens har funnits. Möjligheten att begära dispens från kravet på hemvist i Sverige har utnyttjats i tre eller fyra fall och har alla gällt svenskar verksamma vid advokatkontor utomlands.

Remissinstanserna: Av remissinstanserna har endast Svea hovrätt och Sveriges advokatsamfund särskilt yttrat sig över effekterna av överenskommelsen för advokaternas del. Vi återkommer till enskildheterna i yttrandena i det följande.

Skälen för regeringens förslag: Den nordiska överenskommelsen har i tre avseenden betydelse för bestämmelserna i 8 kap. RB om vilka som får antas som ledamöter i advokatsamfundet. Överenskommelsen innebär för det första att medborgare i de andra nordiska länderna skall kunna bli ledamöter av samfundet på samma villkor som svenska medborgare. För det andra innebär överenskommelsen att en juristexamen från något av de övriga nordiska länderna jämställs med en svensk juristexamen. För det tredje skall en nordisk medborgare, som har fått auktorisation som advokat i något av de andra nordiska länderna, kunna vinna inträde i Sveriges advokatsamfund utan annan prövning än att han uppfyller vissa krav som kan ställas på honom med stöd av överenskommelsen. Vilka dessa krav är redovisas längre fram.

Vad först angår frågan om *medborgarskap* gäller i dag den huvudregeln

att ledamot av Sveriges advokatsamfund skall vara svensk medborgare. Samfundets styrelse kan i enskilda fall medge dispens från denna regel. Kravet på svenskt medborgarskap gäller endast för den som vill utöva juridisk verksamhet som advokat, dvs. som ledamot av advokatsamfundet och med rätt att bruka titeln advokat. Det finns däremot inget krav på svenskt medborgarskap för den som, utan att vara advokat, vill tillhandagå allmänheten i rättsliga angelägenheter såsom att lämna råd i juridiska frågor eller att uppträda som ombud inför domstolar (dock att det i sistnämnda hänseende för utländska medborgare för närvarande krävs tillstånd av rätten, se 12 kap. 2 § andra stycket RB) eller andra myndigheter, dvs. syssla med det som advokater vanligtvis sysslar med. Inte heller för biträdande jurister på advokatkontor finns något krav på att de skall vara svenska medborgare. För dessa praktiserande jurister finns inte heller något krav att de skall ha någon särskild utbildning eller praktiktid. Någon form av godkännande eller legitimation finns inte heller. Yrket som praktiserande jurist står med andra ord i princip öppet för vem som helst redan i dag.

Titeln advokat är däremot förbehållen ledamöter av advokatsamfundet. Rätten att bruka denna titel kan ha ett betydande värde för en praktiserande jurist. Förordnande som offentlig försvarare ges i princip endast till den som är advokat (21 kap. 5 § RB). Förordnande som biträde enligt rättshjälpslagen (1972:429) ges i princip endast till advokat eller biträdande jurist anställd på advokatbyrå. Även i andra sammanhang kan den kvalitetsstämpel som advokattiteln innebär ha betydelse.

Den nordiska överenskommelsen medför att det i 8 kap. 2 § RB uppställda kravet på svenskt medborgarskap för den som vill bli antagen som ledamot av Sveriges advokatsamfund måste ändras. Visserligen kan enligt de nuvarande reglerna dispens beviljas från medborgarskapskravet. Med hänsyn till hur överenskommelsen är utformad bör emellertid medborgare i de övriga nordiska länderna inte vara hänvisade till denna möjlighet. Lagtexten bör i stället utformas så att medborgarskap i Danmark, Finland, Island eller Norge i detta hänseende är jämställt med medborgarskap i Sverige. Sett mot bakgrund av de nuvarande reglerna om dispens kan detta inte sägas utgöra någon mera genomgripande principiell förändring.

Den som vill bli antagen som ledamot av Sveriges advokatsamfund skall, förutom vad som tidigare anförts om medborgarskap och hemvist, ha avlagt de *kunskapsprov* som är föreskrivna för behörighet till domarämbete (8 kap. 2 § första stycket 3 RB).

I kungörelsen (1964:29) angående kunskapsprov för behörighet som domare m.m. föreskrivs att såsom kunskapsprov för behörighet att utöva domartjänst gäller juris kandidatexamen eller juristexamen samt att vad i lag eller författning sägs om lagfaren eller lagkunnig avser den som har avlagt sådan examen. – Även om det inte sägs uttryckligen i kungörelsen avses examina som har avlagts vid ett svenskt universitet.

Den nordiska överenskommelsen förutsätter inte någon ändring av kravet på kunskapsprov som det är utformat i 8 kap. 2 § första stycket RB. Däremot måste den nämnda kungörelsen om kunskapsprov för behörighet som domare m.m. ändras så att juristamina från universitet och högskolor i de övriga nordiska länderna jämställs med en svensk juris kandidatexamen eller

juristexamen. En sådan ändring är påkallad även för domarnas del. Om riksdagen godkänner överenskommelsen, avser vi att senare ta upp frågan om ändringar i denna del.

Prop.
1990/91:116

De övriga antagningskrav som anges i 8 kap. 2 § första stycket 4–6 samt i tredje och fjärde styckena RB är inte av diskriminerande art, dvs. de är inte svårare att uppfylla för medborgare i de andra nordiska länderna än för svenska medborgare. Som advokatsamfundet har framhållit finns det inte heller någon anledning att släppa på dessa krav eftersom de inte motverkar det grundläggande syftet med överenskommelsen, nämligen att undanröja nationellt betingade hinder. När det gäller ett av kraven kan det dock finnas skäl att utveckla effekterna av överenskommelsen litet närmare.

Kravet på att den som söker inträde i Sveriges advokatsamfund skall ha genomgått erforderlig praktisk och teoretisk utbildning preciseras i stadgarna för samfundet. I 3 § sägs att sökanden under minst fem år på tillfredsställande sätt skall ha utövat praktisk juridisk verksamhet, varvid han under minst tre år skall ha ägnat sig åt att yrkesmässigt tillhandagå allmänheten i rättsliga angelägenheter antingen som anställd hos advokat eller på allmän advokatbyrå eller för egen räkning.

I artikel 6 i den nordiska överenskommelsen sägs att de avtalsslutande länderna kan, när det är en förutsättning för auktorisation att yrkesutbildningen kompletteras med en tid av praktisk yrkesutövning på en godkänd yrkesutövers ansvar, kräva att sökanden har genomgått en sådan praktiktid. Har han inte gjort det, eller är den praktiktid som sökanden har genomgått kortare än vad som krävs i värdlandet, kan värdlandet kräva att sökanden genomgår den praktiktid som fattas på en av värdlandet godkänd yrkesutövers ansvar. De avtalsslutande länderna kan dessutom, när det gäller advokater och revisorer, alltid kräva att sökanden först utövar yrket i upp till tre år på en av värdlandet godkänd advokats eller revisors ansvar. Värdlandet kan i stället för denna praktiktid kräva att sökanden genomgår ett lämplighetsprov.

Innebörden av artikel 6 i den nordiska överenskommelsen är att de avtalsslutande länderna alltid kan kräva att sökanden, innan han meddelas auktorisation, har utövat yrket under en så lång period som krävs för de egna medborgarna. Praktiktid som har genomgåts i de andra nordiska länderna skall räknas in i denna tid. För advokater och revisorer gäller dock att värdlandet som villkor för godkännande kan kräva att sökanden först genomgår en praktiktid på maximalt tre år hos en advokat eller revisor som godkänts av landet. Detta innebär i praktiken att man kan kräva att det sker i värdlandet. Skälet till dessa krav för just advokater och revisorer är naturligtvis att utövandet av dessa yrken kräver ingående kunskaper om lagstiftningen i det land där yrket skall utövas.

Överenskommelsen innebär också att den som har auktoriserats som advokat i ett annat nordiskt land skall ha rätt att på de i överenskommelsen angivna villkoren bli antagen som ledamot i Sveriges advokatsamfund (artikel 2). Detta innebär att den prövning av sökandens kompetens, som har gjorts i ett annat nordiskt land, i princip skall godtas av Sveriges advokatsamfund vid dess prövning av inträdesansökan. Detta gäller även för det fall att sökanden har beviljats auktorisation på grundval av en icke nordisk utbild-

ning (se punkten 4 i protokollet till överenskommelsen). Även här gäller emellertid att det kan krävas att sökanden först utövar advokatyrket i tre år i Sverige på en godkänd advokats ansvar eller att han genomgår ett lämplighetsprov.

Sveriges advokatsamfund har förklarat sig inte ha någon erinran mot sistnämnda bestämmelse i förslaget till överenskommelse. Samfundet har dock pekat på att förslaget i denna del innebär att även vissa icke-nationellt betingade krav som ställs på svenska sökande inte ställs på andra. Som exempel nämner samfundet att en bolagsjurist skulle kunna få bli advokat och detta även om han är anställd av ett svenskt bolag och verksam i Sverige. Samfundet anser detta inkonsekvent men menar att de eventuella nackdelarna av en sådan inkonsekvens väger mindre än de fördelar som kan uppnås genom överenskommelsen. Samfundet säger sig utgå från att prövningen inför auktorisationen i de andra nordiska länderna borgar för att tillräckligt höga krav har uppfyllts, även om de i alla avscenden inte avser samma förhållanden som i Sverige, t.ex. samfundets särskilda preparandkurs.

Med anledning av samfundets nyss återgivna exempel kan sägas följande. I Sverige får den som är anställd hos annan enskild än advokat inte antas till ledamot av samfundet, såvida inte samfundet medger undantag. Detta framgår av 8 kap. 2 § sista stycket RB. En advokat som blir anställd hos annan enskild än advokat är, enligt 8 kap. 7 § RB, skyldig att träda ur samfundet. Gör han inte det, kan han uteslutas. Motsvarande bestämmelse finns, enligt vad vi har inhämtat, inte i de andra nordiska länderna. – Artikel 2 i överenskommelsen innebär visserligen att den som har blivit auktoriserad som advokat i något av de nordiska länderna skall ha rätt att, på de i överenskommelsen fastställda villkoren, få sin auktorisation godkänd i de övriga nordiska länderna. Av artikel 8 i överenskommelsen framgår att det är sökanden som skall styrka att han uppfyller villkoren enligt överenskommelsen och att godkännande skall meddelas, om det inte föreligger omständigheter som kan medföra återkallande av godkännandet. Återkallande av ett senare meddelat godkännande kan, enligt vad som framgår av artikel 9, ske i enlighet med bestämmelserna i det land där godkännandet skett. Eftersom enskild tjänst hos annan än advokat i Sverige utgör grund för uteslutning ur samfundet, dvs. återkallelse av auktorisationen som advokat, kan detta villkor även göras gällande mot den som ansöker om inträde i samfundet på grundval av en auktorisation i ett annat nordiskt land. Den situation som samfundet har beskrivit i sitt exempel skall alltså inte behöva inträffa.

Svea hovrätt har – med anledning av att även sökande med utomnordiska juristutbildningar skall kunna beviljas inträde i Sveriges advokatsamfund – anfört att det inte är tillräckligt att i dessa fall enbart kräva att sökanden först utövar advokatyrket i tre år på en godkänd advokats ansvar utan att det bör krävas att sökanden genomgår ett kunskapsprov. Till detta kan sägas följande. I kravet på att sökanden skall ha utövat yrket på ett tillfredsställande sätt ligger naturligtvis att sökanden under praktiktiden skall ha visat sig besitta inte bara sådana allmänna egenskaper som gott omdöme och lämplighet för advokatyrket utan även sådana juridiska kunskaper att han på ett betryggande sätt kan utföra sina åtaganden gentemot dem som vänder sig till honom i olika rättsliga angelägenheter. Kravet att sökanden på en tillfredsstäl-

lande sätt skall ha praktiserat yrket under tre år på en advokats ansvar bör därför utgöra en fullgod garanti för att sökanden uppfyller högt ställda krav även i kunskapshänseende.

En effekt av att beslut om auktorisation i de andra nordiska länderna skall läggas till grund för advokatsamfundets prövning här i Sverige kan givetvis bli att vissa krav, som normalt ställs på den som ansöker om inträde i samfundet, inte upprätthålls mot den som redan blivit auktoriserad i något annat nordiskt land. Emellertid kan även svenska medborgare ha fått sin auktorisation i något annat nordiskt land. Den eventuella särbehandling som kan bli en följd av överenskommelsen beror alltså inte på sökandens medborgarskap. De svenska kraven för auktorisation av advokater stämmer för övrigt i sak i allt väsentligt överens med dem som gäller i de andra nordiska länderna.

Som redan framgått åligger det den som med stöd av överenskommelsen ansöker om inträde i advokatsamfundet att visa att han uppfyller villkoren enligt överenskommelsen. Gör han det, skall han beviljas inträde, såvida det inte föreligger någon omständighet som kan föranleda återkallelse av auktorisationen. Beslut i inträdesfrågan skall meddelas inom fyra månader från det att ansökningen har kompletterats med nödvändiga upplysningar. Avgörandet skall vara motiverat. Sökanden skall ha rätt att överklaga avgörandet i enlighet med de nationella bestämmelser som kan finnas.

I detta sammanhang förtjänar framhållas att beslut om inträde i Sveriges advokatsamfund alltid fattas av samfundet. Den omständigheten att beslut om auktorisation fattade av myndigheter eller andra organ i de andra nordiska länderna skall läggas till grund för samfundets prövning av inträdesansökan innebär inte att denna uppgift har anförtrots ett utländskt organ. Bestämmelsen i 10 kap. 5 § tredje stycket regeringsformen om överlåtelse av förvaltningsuppgift till andra än svenska myndigheter blir därmed inte tillämplig.

I 8 kap. 7 § femte stycket RB sägs att den som upphör att vara svensk medborgare skall uteslutas ur samfundet, om inte styrelsen medger att han får stå kvar. Denna bestämmelse är en konsekvens av att svenskt medborgarskap som huvudregel krävs för den som vill bli advokat. Det ändrade kravet på medborgarskap för advokater, som har föreslagits, medför att denna grund för uteslutning måste ändras. Grund för uteslutning blir i fortsättningen den omständigheten att en advokat upphör att vara medborgare i Sverige eller i ett annat nordiskt land. Han kan då uteslutas, såvida inte styrelsen medger att han får stå kvar som ledamot.

Reglerna i 8 kap. 2 och 7 §§ RB bör därför ändras i enlighet med det sagda.

Rättegångsombud

I 12 kap. 2 § RB finns regler om att endast svenska medborgare får uppträda som ombud i rättegång, dock med möjlighet för rätten att i det enskilda fallet dispensera från medborgarskapskravet. Även dessa regler bör ändras så att medborgare i ett annat nordiskt land i princip jämföras med svenska medborgare.

En fråga som bör uppmärksammas i det sammanhanget är vilka krav man

kan ställa på ett rättegångsombuds språkkunskaper. När möjligheten att dispensera från kravet på svenskt medborgarskap infördes i 12 kap. 2 § RB år 1956 framhöll föredragande statsrådet i propositionen (NJA II 1956 s. 379) att det måste krävas av den som vill föra annans talan att han till fullo kan förstå svenska språket och att han även utan svårighet kan göra sig förstådd vid domstolen samt att det till följd av detta självklara krav endast undantagsvis kan komma i fråga att som ombud godta någon annan än en nordbo. Att förhandlingen hålls på svenska är av vikt inte bara av hänsyn till parter – och ledamöter av rätten – som inte behärskar det främmande språket utan även från den synpunkten att förhandlingen skall vara offentlig (se Fitger m.fl., Rättegångsbalken I, s. 5:11 samt Ekelöf/Boman, Rättegång I, sjunde upplagan 1990, s. 151). I en proposition (1973:30) med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken (s. 71) anförde departementschefen att den på bl.a. offentlighetsprincipen grundade förutsättningen att förhandling vid domstol sker på svenska språket inte bör utgöra hinder mot att förhör hålls utan tolk med dansk- eller norskspråkig person, om rätten anser det kunna ske utan fara för utredningen (se även Ekelöf/Boman a. st.).

Enligt den nordiska överenskommelsen kan Sverige som villkor för att tillåta medborgare i andra nordiska länder att utöva sitt yrke här visserligen inte kräva annat än att sökanden har tillfredsställande kunskaper i antingen svenska, danska eller norska. Men denna bestämmelse tar sikte enbart på sökandens möjligheter att få tillträde till ett visst yrke. Det kan inte anses stå i strid med bestämmelsen att sökanden får begränsa utövandet av yrket i fråga till verksamhetsområden som han behärskar. För den händelse en medborgare i ett annat nordiskt land önskar uppträda som rättegångsombud vid en svensk domstol kan det därför fortfarande krävas av honom att han kan göra sig förstådd utan att tolk behöver anlitas. Detta bör beaktas av domstolen redan i samband med att den förordnar någon till biträde enligt rättshjälpslagen eller offentlig försvarare. I konsekvens härmed är domstolen även i fortsättningen oförhindrad att med stöd av 12 kap. 2 § RB avvisa ett ombud, om det visar sig att språksvårigheterna är sådana att förhandlingen inte kan genomföras utan tolk på ett t.ex. från offentlighetssynpunkt lämpligt sätt.

Prop.
1990/91:116

6 Utbildningskravet för kyrkomusiker

Regeringens förslag: En examen i något annat nordiskt land, som motsvarar den svenska kantorsexamen, högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen eller högskoleexamen för musiklärare med kyrkomusikallt tillval, skall ge behörighet till anställning på en tjänst som kantor eller organist.

Förslaget genomförs genom ändringar i 8 och 9 §§ lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan.

Skälen för regeringens förslag: I lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan finns bl.a. bestämmelser om behörighet för att anställas på en tjänst som kantor eller organist. Behörig att anställas på en tjänst som organist är således den som har avlagt högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen (8 §). Behörig att anställas på en tjänst som kantor är den som har avlagt kantorsexamen, den som har avlagt högskoleexamen för musiklärare med kyrkomusikaliskt tillval samt den som är behörig att anställas som organist (9 §). Även om det inte sägs uttryckligen i lagen avses examina avlagda vid svensk högskola.

En sökande som inte uppfyller kraven enligt 8 eller 9 §§ kan beviljas dispens från kraven på avlagda examina i enlighet med vad som sägs i 10 §. I propositionen (1987/88:144) med förslag till lagen (s. 27) angavs att dispens enligt då gällande regler kunde beviljas någon som hade undergått utbildning utomlands. Enligt propositionen borde en möjlighet till dispens finnas också fortsättningsvis. Förutsättningarna enligt den nya lagen för att dispens skall beviljas är att sökanden med hänsyn till sin utbildning och yrkeserfarenhet är att anse som jämställd med den som uppfyller villkoren i 8 eller 9 §§. Dispensprövningen ankommer på domkapitlet.

En anslutning till den nordiska överenskommelsen medför för kyrkomusikernas del att den nordiska medborgare som har en utbildning, som till övervägande del har ägt rum i ett annat nordiskt land och som i stort motsvarar de svenska utbildningarna i fråga, skall vara behörig att anställas på en tjänst som kantor eller organist i den svenska kyrkan. Sökanden bör inte vara hänvisad till att söka dispens, utan det bör uttryckligen framgå av lagtexten att även nordiska utbildningar grundar behörighet för anställning.

7 Ikraftträdande m.m.

Enligt första punkten i det protokoll, som fogats till överenskommelsen, skall parterna sträva efter att de ändringar i parternas nationella lagstiftning, som överenskommelsen föranleder, skall vara genomförda senast den 1 juli 1991. De lagändringar som nu har förordats bör träda i kraft denna dag. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

8 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad som anförts i det föregående har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,
 2. lag om ändring i lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan.
- Förslaget under 2 har upprättats i samråd med civildepartementet.

9 Ärendet till riksdagen

Regeringen föreslår
dels att riksdagen

Prop.
1990/91:116

1. godkänner överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om en nordisk arbetsmarknad för personer som har genomgått en behörighetsgivande högre utbildning omfattande minst tre års studier, Prop.
1990/91:116

dels att riksdagen antar förslagen till

2. lag om ändring i rättegångsbalken,

3. lag om ändring i lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan.

Propositionens lagförslag

Prop.
1990/91:116
Propositionens
lagförslag

1 Förslag till Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 2 och 7 §§ samt 12 kap. 2 § rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. 2 §¹

Till ledamot av advokatsamfundet får endast den antas som

1. är svensk medborgare,
2. har hemvist i Sverige
3. har avlagt de kunskapsprov som är föreskrivna för behörighet till domarämbete,
4. har genomgått för advokatverksamhet erforderlig praktisk och teoretisk utbildning,
5. har gjort sig känd för redbarhet, och
6. även i övrigt bedöms lämplig att utöva advokatverksamhet.

Advokatsamfundets styrelse får i enskilda fall medge undantag från antagningskraven såvitt gäller första stycket 1 och 2.

Den som har blivit auktoriserad som advokat i Danmark, Finland, Island eller Norge i enlighet med där gällande bestämmelser och som därefter under minst tre år på ett tillfredsställande sätt har tjänstgjort som biträdande jurist på advokatbyrå i Sverige skall anses uppfylla kraven enligt första stycket 3–6.

Den som är försatt i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte antas till ledamot. Inte heller får den antas till ledamot som enligt 3 § lagen (1983:354) om förbud mot yrkesmässig rådgivning i vissa fall, m.m. är förbjuden att utöva rådgivningsverksamhet.

Lagfaren domare i eller befattningshavare vid allmän domstol eller allmän åklagare eller kronofogde får inte antas till ledamot; inte heller den som annars är anställd i statens eller kommuns tjänst eller hos annan enskild än advokat, om inte advokatsamfundets styrelse medger undantag. Vad som nu sagts gäller dock inte befattningshavare vid allmän advokatbyrå.

7 §²

En advokat, som i sin verksamhet uppsåtligen gör orätt eller som annars förfar oredligt, skall uteslutas ur advokatsamfundet. Är omständigheterna mildrande, får i stället varning tilldelas honom.

¹ Senaste lydelse 1988:1260.

² Senaste lydelse 1988:167.

Åsidosätter en advokat annars sina plikter som advokat, får varning eller erinran meddelas honom. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får han uteslutas ur samfundet.

Tilldelas en advokat varning, får han, om det finns särskilda skäl, även åläggas att utge en straffavgift till samfundet med lägst ettusen och högst femtontusen kronor.

Frågor om uteslutning som nu sagts, varning, straffavgift eller erinran prövas av samfundets styrelse eller, i den mån så bestämts i stadgarna, av annat samfundets organ. Har prövningen av sådana frågor överlämnats till ett sådant organ, är en advokat skyldig att lämna detta organ de uppgifter som behövs för prövningen.

Inträder beträffande en advokat sådan omständighet att han enligt 2 § tredje eller fjärde stycket inte får antas till ledamot av samfundet, är han skyldig att genast träda ur samfundet. Om han inte gör det, skall styrelsen förordna om hans uteslutning. Detsamma gäller, om en advokat upphör att vara svensk medborgare eller flyttar ur riket och styrelsen inte medger att han får stå kvar som ledamot av samfundet.

Inträder beträffande en advokat sådan omständighet att han enligt 2 § fjärde och femte stycket inte får antas till ledamot av samfundet, är han skyldig att genast träda ur samfundet. Om han inte gör det, skall styrelsen förordna om hans uteslutning. Detsamma gäller, om en advokat inte längre uppfyller medborgarskapskravet enligt 2 § första stycket 1 eller flyttar ur riket och styrelsen inte medger att han får stå kvar som ledamot av samfundet.

I beslut varigenom någon uteslutits ur samfundet får förordnas att beslutet genast skall verkställas.

Brott mot tystnadsplikt enligt 4 § första stycket tredje meningen får inte åtalas av annan än justitiekanslern. Åtal får väckas endast om det är påkallat från allmän synpunkt.

12 kap. 2 §³

Såsom ombud må ej brukas annan än den som rätten med hänsyn till redlighet, insikter och tidigare verksamhet finner lämplig att vara ombud i målet.

Ombud skall vara svensk medborgare med hemvist inom riket; dock må även annan brukas såsom ombud, om rätten med hänsyn till målets beskaffenhet och övriga omständigheter finner det lämpligen kunna ske.

Ombud skall vara svensk medborgare med hemvist inom riket; dock må även annan brukas såsom ombud, om rätten med hänsyn till målets beskaffenhet och övriga omständigheter finner det lämpligen kunna ske. Med svenskt medborgarskap jämställs medborgarskap i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Ej må den vara ombud, som är underårig eller i konkursstillstånd eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

³ Senaste lydelse 1988:1260.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs att 8 och 9 §§ lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan skall ha följande lydelse.

Prop.
1990/91:116
Propositionens
lagförslag

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Behörig att anställas på en tjänst som organist är den som har avlagt högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen.

Behörig att anställas på en tjänst som organist är den som har avlagt högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen *eller motsvarande examen i Danmark, Finland, Island eller Norge.*

9 §

Behörig att anställas på en tjänst som kantor är

1. den som har avlagt kantorsexamen,
2. den som har avlagt högskoleexamen för musiklärare med kyrkomusikliskt tillval samt
3. den som är behörig att anställas som organist.

Med examen som avses i första stycket 1 eller 2 jämställs motsvarande examen i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

ÖVERENSKOMMELSE

Prop.
1990/91:116
Bilaga 1

mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om nordisk arbetsmarknad för personer som genomgått en behörighetsgivande högre utbildning omfattande minst tre års studier.

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,
som den 6 mars 1982 har slutit avtal om en samnordisk arbetsmarknad
som enligt artikel 14 i samarbetsavtalet den 23 mars 1962 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige skall eftersträva att bevara och vidareutveckla den gemensamma nordiska arbetsmarknaden

som anser att möjligheten till rörelsefrihet mellan de nordiska länderna för personer som har genomgått en för ett visst yrke kompetensgivande högre utbildning omfattande minst tre års studier på heltid skulle gagna den ekonomiska och samhällseliga utvecklingen i dessa länder

som anser att parternas offentligt reglerade utbildningar för dessa personer är i stort sett likvärdiga, och

som vill eftersträva en tillräcklig utbildningskapacitet för dessa personer hos varje part samt en så likartad utbildning och lagstiftning som möjligt för dessa personer

som anser att införandet av fri rörlighet mellan de nordiska länderna förutsätter ömsesidigt godkännande av all för ett visst yrke kompetensgivande utbildning

har enats om följande:

Tillämpningsområde Artikel 1

Denna överenskommelse skall tillämpas för personer som är medborgare i ett av de avtalsslutande länderna och som har genomgått en för deras yrkesutövning eller anställning kompetensgivande högre utbildning omfattande minst tre års heltidsstudier. Överenskommelsen omfattar även personer som har genomgått en av överenskommelsen omfattande utbildning på motsvarande tid på deltid.

Med högre utbildning avses i denna överenskommelse utbildningar till vilka de normala antagningsvillkoren utgörs av en allmän eller yrkesinriktad gymnasial utbildning.

Med utbildningens längd avses i överenskommelsen den omfattning som är fastställd i bestämmelser för respektive utbildning.

Överenskommelsen gäller inte personer som redan omfattas av

– avtalet av den 25 augusti 1981 om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet

– avtalet av den 3 mars 1982 om gemensam nordisk arbetsmarknad för klasslärare i grundskolan

– avtalet av den 29 september 1986 om gemensam arbetsmarknad för ämneslärare, lärare i praktisk-estetiska ämnen och speciallärare i grundskolan eller

– avtalet av den 29 september 1986 om gemensam arbetsmarknad för ämneslärare och lärare i praktisk-estetiska ämnen i gymnasieskolan (gymnasiet och yrkesläroanstalterna).

Den som från en av parterna har erhållit legitimation, auktorisation eller annan form av rättsligt godkännande som yrkesutövare på grund av en utbildning som omfattas av överenskommelsen skall ha rätt att, på i denna överenskommelse fastställda villkor, få sin legitimation eller annan form av godkännande godkänd av de andra parter som har bestämmelser om sådant godkännande.

Med godkännandet följer rätten att använda den med yrkesutövningen förenade titeln.

Med godkännande myndighet avses i överenskommelsen också yrkesförbund som enligt nationell lagstiftning har rätt att uppta medlemmar som därigenom dels får rätt att utöva yrkesmässig verksamhet och använda den titel som är förbehållen förbundets medlemmar, dels underställs förbundets disciplinnämnd.

Yrkesutövare, som har utbildats hos en part som inte har särskilda bestämmelser om godkännande för det aktuella yrket, skall ha rätt att få sin utbildning godkänd av de parter som kräver sådant godkännande på de villkor som framgår av artikel 5.

Om en part genom lagstiftning eller andra regler har bestämt att anställning på vissa tjänster kräver en inhemsk utbildning som omfattas av denna överenskommelse kan tjänsterna också sökas av den som har genomgått en utbildning som i stort sett motsvarar den föreskrivna och som till övervägande del har ägt rum hos en annan part. Sådän sökande skall bedömas som jämbördig med sökande som har genomgått den utbildning som den aktuella parten har anordnat under förutsättning att de i artikel 4 angivna villkoren på språkkunskaper är uppfyllda.

Allmänna villkor

Artikel 3

En part kan som villkor för godkännande kräva att den sökande har tillfredsställande kunskap om lagstiftning och administrativa föreskrifter av särskild betydelse för vederbörandes yrkesutövning hos parten. Sådana krav skall ligga inom gränserna för vad som är nödvändigt och tillräckligt för att på ett försvarligt sätt kunna utföra det konkreta yrkesarbetet.

Artikel 4

Danmark, Norge och Sverige kan som villkor för godkännande kräva att den sökande har tillfredsställande kunskaper i danska, norska eller svenska.

Finland och Island kan som villkor för godkännande kräva att den sökande har tillfredsställande kunskaper i finska respektive isländska.

Finland kan i stället för kunskaper i finska kräva att den sökande har tillfredsställande kunskaper i svenska när detta krävs i enlighet med finsk lagstiftning. Under samma förutsättningar kan Finland kräva att en sökande har tillfredsställande kunskaper i både finska och svenska.

En part kan, när särskilt godkännande för yrkesutövning inte krävs av den part där den sökande genomgått sin utbildning, ställa som villkor för erkännande att den sökande har utövat yrket i upp till tre år inom loppet av de senaste tio åren hos den sistnämnda parten.

Har den i första stycket nämnda yrkesutövningen inte ägt rum kan det krävas att den sökande skall ha utövat yrket i upp till tre år på en av den aktuella parten godkänd yrkesutövars ansvar innan godkännande kan meddelas.

Har den sökande blivit godkänd av en tredje part behandlas ansökningen som om den sökande fått godkännande av den part där utbildningen genomficks.

Artikel 6

En part kan, när godkännande av yrkesutövning förutsätter att den kompetensgivande utbildningen kompletteras med en period av praktiskt yrkesarbete på en godkänd yrkesutövars ansvar, kräva en praktikperiod av motsvarande längd hos den andra parten.

Har den sökande inte genomgått en praktikperiod i enlighet med föreskriften i första stycket eller är praktikperioden kortare än den som krävs av den part där godkännande söks, kan denna part kräva att den bristande praktikperioden fullgörs på en av den aktuella parten godkänd yrkesutövars ansvar.

En part kan dock alltid, när ansökan gäller godkännande för utövande av yrke som advokat eller revisor, kräva att den sökande tidigare har utövat yrket i upp till tre år på en av den aktuella parten godkänd advokats eller revisors ansvar eller har genomgått ett av parten anordnat lämplighetsprov. Vidare kan Danmark ställa motsvarande krav på den som söker tjänst som "landinspektör". Parten avgör själv om praktikperiod eller lämplighetsprov skall tillämpas.

Artikel 7

En part kan, för den händelse den sökandes behörighetsgivande utbildning är mer än ett år kortare än den som krävs av denna part, som villkor för godkännande kräva

att den sökande utöver en eventuell praktikperiod, jfr artikel 6, antingen har utövat yrket hos en annan part under en period som kan vara högst dubbel så lång som skillnaden i utbildningstidens längd hos den part där godkännande sökes och längden på den utbildning sökanden har genomgått eller utövar yrket på en av parten godkänd yrkesutövars ansvar under motsvarande period

eller

att den sökande genomgår en av parten anordnad kompletteringsutbildning, som eventuellt kan avslutas med kunskapsprov.

Den som söker godkännande under återopande av denna överenskommelse skall inför den godkännande myndigheten styrka att han uppfyller villkoren i överenskommelsen.

Godkännande skall meddelas sökande som uppfyller ovan nämnda villkor, om det inte föreligger omständigheter som kan medföra återkallande av godkännandet, jämför artikel 9.

Den godkännande myndigheten skall senast 4 månader efter att de för ansökans behandling nödvändiga dokumenten och upplysningarna inlämnats fatta ett motiverat beslut. Avslag kan av den sökande överklagas hos högre myndighet i enlighet med partens allmänna regler om överklagande.

Parternas godkännande myndigheter skall lämna varandra alla de upplysningar som behövs i anledning av gjorda ansökningar om godkännande. De skall även underrätta varandra om godkännande som meddelas med stöd av denna överenskommelse.

Återkallande av godkännande m.m.
Artikel 9

Har godkännande återkallats av den part, som ursprungligen meddelade detsamma, kan godkännande som senare meddelats av en annan part också återkallas. I övrigt får ett senare meddelat godkännande endast återkallas i enlighet med bestämmelserna hos den part som meddelat detsamma, dock att hänsyn därvid får tas till hos annan part begånget brott eller ådagalagd oskicklighet eller uppenbar olämplighet vid utövandet av verksamheten.

Blir yrkesutövare, som vunnit godkännande hos flera av parterna, hos någon av dessa föremål för judiciell eller disciplinär åtgärd i anledning av sin yrkesverksamhet därstädes eller återkallas för yrkesutövaren utfärdat godkännande, skall den godkännande myndigheten hos den eller de andra parterna underrättas om åtgärden eller återkallelsen samt om skälen därför. Sådan underrättelse skall också ske om yrkesutövaren fått vidkännas inskränkning i rätten att utöva sin verksamhet.

Medborgarskap och anställning som arbetstugare m.m.
Artikel 10

Godkännande som självständig yrkesutövare under återopande av denna överenskommelse kan inte göras avhängigt av att den sökande har eller erhåller medborgarskap i det land, i vilket godkännande sökes.

Anställning på en tjänst, som förutsätter att en av de utbildningar som överenskommelsen omfattar har genomgåtts, kan som regel inte göras avhängigt av att den sökande har eller erhåller medborgarskap i det land, i vilken tjänsten sökes.

Överordnade tjänster inom den offentliga förvaltningen och tjänster inom rättsväsendet, åklagarväsendet, exekutionsväsendet, polisen och försvaret samt tjänster i övrigt, som är av betydelse för den nationella säkerheten, kan dock förbehållas egna medborgare,

Artikel 11

Tidigare anställning inom ett område som regleras av denna överenskommelse, bör vid tillsättning av tjänst hos en annan part likställas med motsvarande tjänstgöring utförd hos denna part.

Prop.
1990/91:116
Bilaga 1

Artikel 12

Den, som har fått anställning hos en annan part än den, hos vilken vederbörande har genomgått sin utbildning, bör vara likställd med partens egna medborgare vad angår rätten till lön och pension samt övriga med tjänsten förbundna rättigheter.

Artikel 13

Var och en av parterna skall, i största möjliga utsträckning, genomföra ändringar i sin lagstiftning i överensstämmelse med de i artiklarna 2, femte stycket, och 10-12 angivna principerna så vitt angår de statliga tjänsterna, och medverka till att dessa principer tillämpas också för icke-statliga tjänster.

En part kan dock införa eller upprätthålla lagar och andra rättsliga regler enligt vilka anställning som domare och åklagare samt anställning på liknande tjänster inom rättsväsendet, åklagarväsendet och exekutionsväsendet är avhängigt av en tillfredsställande provotid, som dock inte må överstiga tre år, eller ett godkänt lämplighetsprov. Finland kan ställa motsvarande krav för tjänster som "allmänt rättsbiträde". Parten bestämmer om provotid eller lämplighetsprov skall tillämpas.

Övriga bestämmelser

Artikel 14

När det gäller anställning av personer, som omfattas av denna överenskommelse, skall man följa bestämmelserna i överenskommelsen och protokollet den 6 mars 1982 om gemensam nordisk arbetsmarknad samt de riktlinjer för nordisk arbetsförmedling som fastställts för dess tillämpning.

De godkännande myndigheterna bör fortlöpande lämna varandra och Nordiska arbetsmarknadsutskottet uppgifter och upplysningar, som är av betydelse för bedömningen av utvecklingen på arbetsmarknaden för berörda yrkesgrupper.

Artikel 15

Parterna skall i samverkan följa tillämpningen av överenskommelsen och vidta de ändringar och göra de tillägg i denna vartill utvecklingen kan ge anledning. Med hänsyn härtill tillsätter Nordiska Ministerrådet ett rådgivande utskott som kan ge förslag till ändringar i och tillägg till överenskommelsen. Parternas godkännande myndigheter kan vidare rådgöra med utskottet om tolkningen av överenskommelsen.

Överenskommelsen skall utvärderas senast 5 år efter dess ikraftträdande.

Överenskommelsen träder i kraft 30 dagar efter den dag, då samtliga parter har meddelat det danska utrikesministeriet att avtalet har godkänts.

För Färöarnas, Grönlands och Ålands vidkommande träder överenskommelsen i kraft först 30 dagar efter det att Danmarks respektive Finlands regeringar har meddelat det danska utrikesministeriet om, att Färöarnas Landsstyre och Grönlands Hjemmestyre respektive Ålands Landskapsstyrelse har meddelat, att överenskommelsen skall träda i kraft för Färöarna och Grönland respektive Åland.

Färöarna och Grönland kan som villkor för godkännande kräva, att en sökande har tillfredställande kunskap i det färöiska och det grönländska språken.

Det danska utrikesministeriet meddelar de övriga parterna om mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel 17

En part kan säga upp denna överenskommelse genom skriftligt meddelande till det danska utrikesministeriet, som underrättar de övriga parterna om mottagandet av meddelandet och om dess innehåll.

En uppsägning gäller endast den part, som har verkställt den, och den får verkan sex månader efter den dag, då det danska utrikesministeriet mottagit meddelandet om uppsägningen.

Artikel 18

Originaltexten till denna överenskommelse deponeras hos det danska utrikesministeriet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior.

Till bekräftelse härav har befullmäktigade ombud undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Köpenhamn den 24 oktober 1990 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter har samma giltighet.

PROTOKOLL

Samtidigt med undertecknandet av överenskommelsen om nordisk arbetsmarknad för personer, som har genomgått en behörighetsgivande högre utbildning om minst tre år, har vi undertecknande befullmäktigade ombud enats om följande protokoll, som skall anses vara en del av överenskommelsen:

1. Parterna anser att det är viktigt att fortsätta utbyggnaden av den gemensamma nordiska arbetsmarknaden så att man kan uppnå att ingen nordisk medborgare hindras från att få anställning i ett annat nordiskt land på det område som han är utbildad för.

Parterna vill därför sträva efter att överenskommelsen blir godkänd, och att de ändringar i den nationella lagstiftningen, som överenskommelsen förutsätter, blir genomförda senast den 1 juli 1991.

2. Med överenskommelsen har ställning inte tagits till frågan om ömsesidigt akademiskt erkännande av högre utbildning, varmed menas nordiska medborgares rätt att få sin hittillsvarande högre utbildning godkänd som en del av en grundutbildning eller som behörighet för forskarutbildning vid en högskoleenhet eller forskningsinstitution i ett annat nordiskt land.
3. Parterna noterar, att definitionen av högre utbildning i överenskommelsen artikel 1, andra stycket, får av Danmark tolkas med hänsyn till EG-reglerna på motsvarande område.
4. Parterna är eniga om att bestämmelsen i artikel 2, första stycket, också omfattar den, som hos en av parterna har uppnått legitimation, auktorisation eller någon annan liknande form av godkännande för yrkesverksamhet på grundval av en icke-nordisk utbildning.
5. Danmark avser att på grund av ömsesidighet att administrera bestämmelserna i artikel 3 liberalt.
6. Överenskommelsen av den 28 december 1973 med tilläggsprotokoll av den 28 juni 1990 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samordning av pensionsrättigheterna till följd av statliga pensionsregler tillämpas vid fastställande av pensionsrättigheterna i förhållande till artikel 12 för medborgare från de fyra nämnda länderna, som erhåller statlig tjänst i de andra länderna.
7. Parterna är eniga om att lägga det i artikel 15 omtalade rådgivande utskottet uppgiften att följa utvecklingen av den nationella tillämpningen och tolkningen av överenskommelsen och att uppmärksamma om varje part bör utpeka en central myndighet, som skall följa denna utveckling.

Originaltexten till detta protokoll skall deponeras hos det danska utrikesministeriet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior härav.

Till bekräftelse härav har befullmäktigade ombuden undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Köpenhamn den 24 oktober 1990 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter har samma giltighet.

Prop.
1990/91:116
Bilaga 1

**Förteckning över remissinstanser som yttrat sig
över Nordiska ministerrådets förslag till
överenskommelse om en gemensam nordisk
arbetsmarknad för personer med en högre,
behörighetsgivande utbildning på minst tre år**

**Prop.
1990/91:116
Bilaga 2**

Arbetsmarknadstyrelsen, statens invandrarverk, justitiekanslern, kommerskollegium, riksförsäkringsverket, socialstyrelsen, statens arbetsgivarverk, universitets- och högskoleämbetet (UHÄ), sjöfartsverket, skolöverstyrelsen, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Sveriges advokatsamfund, Föreningen Auktoriserade Revisorer, Centralorganisationen SACO/SR.

Kommerskollegium har bifogat yttranden från Grossistförbundet Svensk Handel, Industriförbundet, Stockholms handelskammare och Sydsvenska handelskammaren.

UHÄ har bifogat ett yttrande från Ingenjörs- och sjöbefälsskolan.

1 Förslag till Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 8 kap. 7 § och 12 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att det i balken skall införas en ny paragraf, 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 a §

Vid tillämpningen av 2 § första stycket skall den som är medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge jämnställas med en svensk medborgare.

Den som har blivit auktoriserad som advokat i Danmark, Finland, Island eller Norge i enlighet med där gällande bestämmelser och som därefter under minst tre år på ett tillfredsställande sätt har tjänstgjort som biträdande jurist på en advokatbyrå i Sverige, skall anses uppfylla kraven enligt 2 § första stycket 3–6.

7 §¹

En advokat, som i sin verksamhet uppsåtligen gör orätt eller som annars förfar oredligt, skall uteslutas ur advokatsamfundet. Är omständigheterna mildrande, får i stället varning tilldelas honom.

Åsidosätter en advokat annars sina plikter som advokat, får varning eller erinran meddelas honom.

Är omständigheterna synnerligen försvårande, får han uteslutas ur samfundet.

Tilldelas en advokat varning, får han, om det finns särskilda skäl, även åläggas att utge en straffavgift till samfundet med lägst ettusen och högst femtontusen kronor.

Frågor om uteslutning som nu sagts, varning, straffavgift eller erinran prövas av samfundets styrelse eller, i den mån så bestämts i stadgarna, av annat samfundets organ. Har prövningen av sådana frågor överlämnats till ett sådant organ, är en advokat skyldig att lämna detta organ de uppgifter som behövs för prövningen.

Inträder beträffande en advokat sådan omständighet att han enligt 2 § tredje eller fjärde stycket inte får antas till ledamot av samfundet, är han skyldig att genast träda ur samfundet. Om han inte gör det, skall

Inträder beträffande en advokat sådan omständighet att han enligt 2 § tredje eller fjärde stycket inte får antas till ledamot av samfundet, är han skyldig att genast träda ur samfundet. Om han inte gör det, skall

¹ Senaste lydelse 1988:167.

styrelsen förordna om hans uteslutning. Detsamma gäller, om en advokat upphör att vara svensk medborgare eller flyttar ur riket och styrelsen inte medger att han får stå kvar som ledamot av samfundet.

styrelsen förordna om hans uteslutning. Detsamma gäller, om en advokat upphör att vara *medborgare i Sverige eller något annat nordiskt land* eller flyttar ur riket och styrelsen inte medger att han får stå kvar som ledamot av samfundet.

I beslut varigenom någon uteslutits ur samfundet får förordnas att beslutet genast skall verkställas.

Brott mot tystnadsplikt enligt 4 § första stycket tredje meningen får inte åtalas av annan än justitiekanslern. Åtal får väckas endast om det är påkallat från allmän synpunkt.

12 kap.
2 §²

Såsom ombud må ej brukas annan än den som rätten med hänsyn till redlighet, insikter och tidigare verksamhet finner lämplig att vara ombud i målet.

Ombud skall vara svensk medborgare med hemvist inom riket; dock må även annan brukas såsom ombud, om rätten med hänsyn till målets beskaffenhet och övriga omständigheter finner det lämpligen kunna ske.

Ombud skall vara svensk medborgare med hemvist inom riket; dock må även annan brukas såsom ombud, om rätten med hänsyn till målets beskaffenhet och övriga omständigheter finner det lämpligen kunna ske. *Med svenskt medborgarskap jämställs medborgarskap i Danmark, Finland, Island eller Norge.*

Ej må den vara ombud, som är underårig eller i konkurstillstånd eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

² Senaste lydelse 1988:1260.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan

Prop.
1990/91:116
Bilaga 3

Härigenom förskrivs att 8 och 9 §§ lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Behörig att anställas på en tjänst som organist är den som har avlagt högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen.

Föreslagen lydelse

8 §

Behörig att anställas på en tjänst som organist är den som har avlagt högskoleexamen på kyrkomusikerlinjen *eller motsvarande examen i ett annat nordiskt land.*

9 §

Behörig att anställas på en tjänst som kantor är

1. den som har avlagt kantorsexamen,
2. den som har avlagt högskoleexamen för musiklärare med kyrkomusikalliskt tillval samt
3. den som är behörig att anställas som organist.

Med de i första stycket 1 och 2 angivna examina jämfställs motsvarande examina i de andra nordiska länderna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lagrådets yttrande

Prop.
1990/91:116
Bilaga 4

Lagrådet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde 1990-10-30

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt O. Hamdahl, regeringsrådet Bertil Werner, justitierådet Hans-Gunnar Solerud.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 25 oktober 1990 har regeringen på hemställan av statsrådet Freivalds beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i rättegångsbalken, m.m.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Ann-Sofie Broqvist.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 1991

Prop.

1990/91:116

Närvarande: statsrådet Engström, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Wallström, Lööw, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Statsråden Freivalds, Göransson och Wallström anmäler frågor om *en gemensam nordisk arbetsmarknad för personer med högre utbildning*.

Regeringen beslutar att genom proposition lämna förslag till riksdagen om godkännande av en nordisk överenskommelse om en gemensam nordisk arbetsmarknad för personer med en högre utbildning på minst tre år, m.m. i enlighet med bilagan till detta protokoll.

De olika avsnitten i propositionen har utarbetats inom regeringskansliet enligt följande.

Avsnitt 1	Justitiedepartementet
Avsnitt 2 – 4	Utbildningsdepartementet
Avsnitt 5	Justitiedepartementet
Avsnitt 6	Civildepartementet
Avsnitt 7 – 9	Justitiedepartementet

Ur protokollet:
Maud Melin

Innehåll

	Prop.
Propositionens huvudsakliga innehåll	1 1990/91:116
1 Inledning	3
2 Bakgrund	3
2.1 Arbetsmarknaden i Sverige och övriga Norden	3
2.2 EG-direktivet om högre utbildningar	5
3 Överenskommelsens innehåll	5
3.1 Allmänt	5
3.2 Utbildning	5
3.3 Språkkunskaper	6
3.4 Medborgarskap	7
3.5 Övrigt	7
4 Sveriges godkännande av överenskommelsen	8
5 Medborgarskapskrav för yrkesverksamhet i svensk lagstiftning	8
5.1 Regeringsformen och lagen om offentlig anställning	8
5.2 Medborgarskapskravet för advokater, m.m.	10
6 Utbildningskravet för kyrkomusiker	16
7 Ikraftträdande m.m.	17
8 Upprättade lagförslag	17
9 Ärendet till riksdagen	17
Propositionens lagförslag	19
1. Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	19
2. Förslag till lag om ändring i lagen (1989:8) om kyrkomusiken i svenska kyrkan	21
Bilaga 1 Den nordiska överenskommelsen	22
Bilaga 2 Förteckning över remissinstanser	29
Bilaga 3 Lagrådsremissens lagförslag	30
Bilaga 4 Lagrådets yttrande	33
Utdrag ur regeringsprotokollet den 21 februari 1991	34

